

iniciar-se els nostres Congressos, a una organització de reunions artificioses. Fou una imposició de la vida mateixa. En retrobar-se la consciència catalana, se'ns aparegué la continuïtat de la nostra història salvant els quatre-cents anys de decadència. Llavors els metges — estament despert i sensible — plasmen, naturalment, les seves formes collectives, constitueixen les seves societats d'acord amb el sentiment, neixen els nostres congressos i cerquen llurs antecessors il·lustres, que pensaren o escriviren en català o definiren amb caràcters propis una medicina catalana.

En les dissertacions inaugurals de Congressos anteriors — sobretot pels Presidents del segon i tercer, els doctors Joan Freixas i Freixas i Josep Maria Roca — foren recordats els noms més sobresortints dins la història de la nostra medicina. Avui tenim una bibliografia suficient i precisa per informar-nos bé sobre la qüestió. Fóra potser el moment d'iniciar l'estudi sistemàtic de la Medicina a Catalunya. Citarem els treballs del propi Roca sobre la medicina catalana en els temps del rei Martí i sobre les ordinacions de l'Hospital de la Santa Creu, les recerques d'Oleguer Miró referents principalment al cèlebre Receptari de Manresa, la contribució extensíssima de Lluís Comenge, la Història de les Ciències Naturals a Catalunya per Font i Saguer, el magnífic recull de Documents sobre la Cultura Medieval Catalana, de Rubió i Lluch, publicats per cura de l'Institut d'Estudis Catalans; la recerca pacient que sembla disposat a publicar aviat Jamieson B. Hurry sobre Jacme d'Agramunt i tants d'altres. Pensem que en els nostres Arxius, de la Corona d'Aragó, Municipal, de la Biblioteca Universitària, de la Reial Acadèmia de Medicina, hi ha d'haver dades de gran valor, i arribarem a la conclusió que bastir la història de la Medicina de Catalunya és una obra que ha arribat al punt necessari de maduresa i que s'hagi fet ja urgent.

Amb els elements esmentats em fóra fàcil establir ara una llista nombrosa de metges de reis, de professors, d'autors, de pràctics, d'estudiants, que es distingiren. Em sembla oportú recordar només que uns noms excepcionals i les circumstàncies que donaren especial relleu a la medicina en els anys de màxim esplendor de Catalunya, de la gran Confederació, els Estats Units de Catalunya, com diu Rubió i Lluch, en els segles XIII i XIV.

Hi ha un nom que ho omple tot: Arnau de Vilanova. Possiblement deixeble de la Universitat de París i havent il·lustrat la de Montpeller, com Lull — així com Fra Eximenç i Sabunde il·lustraren la de Tolosa —, excelleix en la medicina i en l'alquímia. Es metge de Pere III i de Jaume II, que li fan importants donatius, "propter multa servitia quæ recipimus et recipere speramus". L'infant Alfons — que serà, més tard, Alfons III — li regala el castell d'Ollers en el Barberà (1285), Jaume II li concedeix la gabella de la sal de Burriana i constantment el protegeix. Com una de les moltes incidències que se succeeixen pel seu intent tossut de reforma religiosa, és detingut per la Cúria Romana en 1304, i Jaume II